

Secde Hâlinde Uyuyanın Abdesti Bozulur mu?

Soru: Bir yere yaslanarak uyuyan kimsenin abdestinin bozulacağını biliyoruz. Namazda secde halindeyken uyuyan kimsenin abdestinin bozulmayacağını duydum. Sonuçta bu kişi de yaslanarak uyumuş olmuyor mu? Öyleyse abdestinin bozulmama sebebi nedir?

Cevap: Namazda secde halinde uyumak abdest bozucu bir fiil değildir.

Meselenin aslına bakacak olursak; uyumak bilfiil abdest bozucu nitelikte olmayıp abdest bozmaya sebebiyet teşkil etmektedir. Zira Hz. Peygamber ﷺ'in buyurduğu üzere "Göz makatın bağıdır. Göz uyuyunca bağ çözülmüş demektir. Öyleyse her kim uyursa abdest alsın."[\[1\]](#) Buna göre uykunun haddi zatında abdesti bozan bir şey olmadığı bilakis duyuların kaybolması sebebiyle abdestsizlik halini anlayamamaya sebep olduğu için abdesti gerektirdiği ortaya çıkmaktadır.[\[2\]](#)

Tüm bunlara binaen Hanefî fakihler bu mevzuyu şöyle tahlil etmişlerdir: Şayet bir kişi yatarak veya bir şeye yaslanarak makatı yere tam yerleşmemiş bir şekilde uyuyacak olursa uyku sebebiyle abdestsizliğini anlamayacağından dolayı abdestinin bozulduğuna hükmedilir.[\[3\]](#) Şayet makatı yere tam yerleşmiş bir şekilde uyuyacak olursa havanın dışarıya çıkması –galib-i ihtimalle- mümkün olmayacağından dolayı kişinin abdestinin bozulmadığına hükmedilir.

Secde halinde uyuyan kişi ye gelince; Yukarıda verdiğimiz genel kaideler üzerinden hareket edecek olursak bu kişinin de abdestinin bozulması gerekecektir. Ancak bu konuya münhasıran varit olmuş hadiste Hz. Peygamber ﷺ "Secde eder vaziyette[\[4\]](#) uyuyan kişiye yatmadığı sürece abdest gerekli değildir. Zira yattığında mafsalları gevşer".[\[5\]](#) Hadis üzerinden hareket eden fukaha secde durumunu yukarıda zikrettiğimiz kaideden istisna tutmuşlardır. Ancak şu noktada bir ihtilaf söz konusudur: "Hadiste bahsi yapılan secde namazla sınırlı bir secde midir yoksa aynı şekil üzere yapılan namazın dışındaki bir secde için de geçerli midir? Tuhfe sahibine göre racih olan ve Hulasa sahibinin de "mezhebin zahiridir" dediği görüşe göre bu secde namazın dışında sünnet üzere yapılan secde için de söz konusudur.[\[6\]](#) Ve tercih edilen görüş de budur.

[\[1\]](#) Taberani, el-Mu'cemu'l-Kebir", No: 875, Müsnedu'sh-Şâmiyyîn, No: 1494, İbn Mace, Sünen, No: 477, Ebu Ya'lâ, Mu'cem, No: 260, Beyhaki, es-Sünenü'l-Kübra, No: 590, Rivayetlerin farklı tarikleri için Bkz. Ebu Ca'fer et-Tahavî, Şerhu Müşkili'l-Âsâr, V/59 No: 3432 vd. Zeylaî, Nasbu'r-Râye, I/ 46, Müessesetu'r-Reyyan, Beyrut, 1418, B.I

[\[2\]](#) Bir de bundan ayrı olarak Enes (Radıyallahu Anh) ve Said b. Müseyyeb'ten

gelen rivayete istinaden Ebu Musa el-Eş'arî ve Amr b. Dinar gibileri uykunun her halükarda abdesti bozmayacağını söylemişlerdir. Bkz. İbn Kudame, el-Muğnî, I/173, Şevkânî, Neylu'l-Evtâr, I/190

[3] Bu durum fıkıh kitaplarımızda "Çekilmesi durumunda kendisinin düşeceği bir şeye yaslanarak uyuyan kişinin abdesti bozulur. Bkz. Kudurî, I/9, Merğînani, Bidayetu'l-Mübtedi, I/III

[4] Buradaki secde ile murat mesnun secdedir. Yani karnı baldırlarından yukarıya kalkık ve pazuları da iki yanından ayrı vaziyette yapılan secde. Bkz. El-Mevsuatu'l-Fıkhiyye, Vizaretu'l-Evkâf, Kuveyt 43,/388

[5] İbn Ebî Şeybe, Musannef, No: 1407, Ahmed b. Hanbel, Müsned, No: 2315, Ebu Ya'la, Müsned, No: 2487, İbn Hacer, İtrafu'l-Müsnidi'l-Âlî, No: 3250

[6] İbn Âbidîn, Reddu'l-Muhtâr, I/271-2, Daru Alemlî'l-Kütüb, Riyat, 2003